

Мълчанието на българската дипломация

От дълго стоене в поза "чупка в кръста" еластичният ни гръбнак като нация се е превърнал във вкаменелост и затова не можем да отстояваме интересите си в Македония

*Евгений Еков**

Снимка: Бойко Кичуков

Ако родната дипломация беше по-активна в разясняването на истината за македонския въпрос през годините, "зелената" евродепутатка Елс де Гроен нямаше да се опита да произведе несъществуващо македонско малцинство у нас.

В ход е поредната гавра с националното ни достойнство. Ако действието на една евродепутатка, повярвала си, че е посочена от съдбата да бъде съдница на България, не беше сетен опит за стопиране на нормалното ни еврочленство, сигурно щеше да бъде подминато от медиите с мълчание. Само че в случая госпожа Елс де Гроен надмина дори себе си. Страната ни бе обвинена в поредния смъртен грях, който тя не само не е извършила, но и просто не може да извърши, дори да бе поискала. Защото самостоятелно съществуващ национален организъм като «македонско малцинство» в България нито е имало, нито има, нито ще го има. Изглежда, поувлечена от личните си сантименти с произход от югозападната ни съседка, госпожа де Гроен жестоко сбърка, както и в случая с проблемите на циганите в Баталова воденица. Тя сложи пръста си в рана, която не заздравява вече почти сто и тридесет години. Очевидно, освен политически, но и исторически неподготвена, своеобразната евродепутатка предизвика не само позакъснялата реакция на българските евронаблюдатели. Тя волно или неволно постави на вниманието на българската общественост серия от въпроси, на които рано или късно щеше да им дойде времето. А именно: Защо българската дипломация мълчи? Защо тези, които са призвани да отстояват националните ни интереси навсякъде зад граница, в това число и в Европарламента, оставят работата им да вършат недотам сведущите ни евронаблюдатели? Защо за пореден път България е поставена в положение «партер» и е принудена да се защитава за нещо, което не е извършила?

Отговорът на всички тези въпроси, колкото и парадоксално да звучи, е един: изглежда имаме поредната забрана от някой нов "голям брат" да говорим официално по македонския въпрос. През последните петнадесет години политическата власт в Скопие продължи да се намира в ръцете на отявлени проводници на сръбската националистическа политика в Македония. През

времето след обявяването на 8 септември 1991 г. на държавната «независимост» на Република Македония управляващите македонски политици, независимо от партийната им принадлежност, неотклонно продължаваха провежданата от предшествениците им асимилационна политика над македонските българи. Властващите систематично извършваха същите действия за денационализация на българския етнически елемент в Повардарието, каквито упражняваше преди тях и сръбският политически елит по време на владичеството на Сърбия и на Югославия.

Ясно осъзнавайки дълбоката криза на идентичността на сътворената от държавата «нация», управляващите в Македония, извличащи политическа легитимност, за да властват от «факта» на нейното съществуване, са обхванати от паника. Изпаднала в състояние на особен вид национална шизофрения, т. нар. македонска нация се самоидентифицира най-малко с три етнически субекта: антични македонци, славомакедонци и българи. Всеки един от тези три субекта иска да види единствено себе си и никой друг като владетел на цялото «македонско» етническо пространство и да ознаменува по този начин естествения крах на другите два. Правилно преценявайки, че раздвоението на поддръжниците на македонистичната идея силно отслабва тяхната позиция и дава шанс за национално възраждане на българщината в Македония, сърбомакедонистите в Скопие съсредоточиха всички свои репресивни действия срещу открито изявяващите се като българи наши сънародници. Нещо повече, за да изнесат нерешимия си вътрешен проблем извън границите на своята млада държава, те търсят с упоритостта на отчаяните някакви македонски национални малцинства в държавните предели на почти всички свои съседи, в това число и на територията на две страни, пълноправни членки на Европейския съюз - Гърция и България. По мое скромно мнение, една такава политика е недопустима за държава кандидат-членка на съюза. И евроинстанциите би следвало да вземат съответните мерки за поставяне на samozабравилите се македонски политици на мястото им.

Ще има ли обаче официална реакция от българска страна? Половинчатото мълчание е най-вероятно. Но това мълчание е в ущърб на българските национални и държавни интереси. То ни обрича да бъдем обвиняеми, когато не само историята, но и настоящето крещат, че най-сетне трябва да защитим правата на нашите сънародници в Македония.

За да сме точни обаче, трябва да подчертаем, че проблемът не е в липсата на капацитет сред тези, които трябва да изготвят позицията на външно министерство. Проблемът дори не е в това, че поредният задграничен «силен на деня» ни е инструктирал да си мълчим за действителната същност на македонския въпрос днес. Проблемът е в това, че от много дълго стоиме в поза «чупка в кръста» еластичният ни гръбнак като нация се е превърнал във вкаменелост. Затова унгарците могат да отстояват своите интереси в Трансилвания, а ние не можем в Македония. Затова румънците могат да отстояват своите интереси в Молдова, а ние не можем в Македония. Затова гърците могат да отстояват своите интереси в Кипър, а ние не можем в Македония. Да продължавам ли? Няма смисъл!

Поставени в продължение на близо тринадесет десетилетия в условия на тотално отричане и жестоко преследване заради собственото си национално самоопределение, македонските българи посрещнаха обявяването на независимостта на Република Македония с надеждата, че времето за тяхната свободна етническа самоизява най-сетне е дошло. За да гарантират защитата на своите национални и човешки права в новите условия и за да успеят по-бързо да

възстановят разкъсаните между самите тях връзки, самоопределящите се като българи във Вардарско започнаха още през първите дни на «промяната» да създават свои легални национални организации.

Водени от идеята да предотвратят още в техния зародиш всякакви възможности за нормален организационен живот на българското население в републиката, новите стари власти в Скопие обаче предприеха бързи действия, насочени в две посоки. Първата бе -чрез превантивни репресивни действия спрямо най-изявените защитници на българската национална кауза в Македония да се сплашат потенциалните им последователи. Втората бе - чрез пречки от административен и правен характер да се осуети или забави регистрацията на вече създадените организации. Или, ако това не стане, те да бъдат разбити със специални средства отвътре и, в крайна сметка, заличени като реално и юридически съществуващи. За съжаление, посочените действия на скопските власти в немалка степен се увенчаха с успех. Репресирани бяха стотици македонски българи, имали нелеката съдба да бъдат преценени от сръбските наместници в Македония като изключително "опасни" за македонизма носители на българщината в републиката, още преди да успеят да се организират в съвместни сдружения. Накарани бяха да преустановят дейността си редица създадени вече формации. За целта не бяха пестени и подбирани средствата - от брутален физически терор до уволняване от работа или съсипване на частния бизнес на ръководителите и активистите им.

Примерите в това отношение са много, но ще се задоволя да посоча само най-фрапиращите от тях. Недопуснати до регистрация или заличени в кратък срок след нея бяха: Движението за сътрудничество и приятелство между Република Македония и Република България, ВМРО - Политическо сдружение на македонските българи в Република Македония, Сдружението на граждани "Радко", Сдружение на българите в Македония. На фона на този списък още по-кощунствен е смешният плач за отказаната регистрация на сърбомакедонистичното творение на българска държавна територия, позорно наречено ОМО "Илинден - Пирин".

И ако всичко горепосочено звучи до болка познато, то причината за това е една-единствена: в Република Македония и до днес продължава да управлява прикрит под маската на демократичност последният комунистически режим в Европа. Независимо от това кои са били или сега са на власт в македонската столица - "социалдемократи" или "националисти", те продължават да властват с добре познатите им тоталитарни методи вече шест години, след като режимът на Слободан Милошевич, който ги създаде, рухна от власт в Белград.

Тук според мен е мястото, където трябва да сложим край на една заблуда, шестваща успешно в балканската политическа митология вече петнадесет години. Митът, че Македония единствена от бившите югорепублики успя мирно да се раздели със Сърбия е една от най-големите лъжи на съвременния македонизъм. Истината, която ни е скъпа, защото беше заплатена с цената на нови страдания от нашите сънародници край Вардар, е, че югоармията си тръгна без военни действия от малката югорепублика, тъй като остави в Скопие да управлява най-верния си васал Киро Глигоров. Цената за това обаче, платиха и още плащат българите в Македония. * Авторът бе депутат в 37-ото НС и бивш посланик в Молдова
Взето отъ Мониторъ на 16.11.2006 безъ разрешение. Извиняваме се на редакцията на Мониторъ .